

EDITORIAL

Svět práva a právnických publikací obvykle považujeme za výsostně dospělé území, ve kterém není pro nějaké dětské či dětinské projevy místo. Možná ale stačí jen trochu otevřít oči – a najednou uvidíme, kde všude se ke slovu dostává „dětský vzorec“. Mám několik vlastních příkladů.

Zvláště u článků mladších kolegů, kteří se ještě drží iluzí o akademickém světě, se někdy manifestuje vzorec „co dnes bylo ve školce“. Projeví se až v dojemně naivním zahájení, které čtenáře hodí přímo do merita bez nějakého orientujícího úvodu. Autor (a já na tom nebyl jinak) postupuje trochu jako malé dítě, které ještě v šatně školky emfaticky vypráví rodičům, co se přes den odehrálo. A jelikož je jeho důvěra ve velký svět dospělých totální, předpokládá, že ta velká máma s velkým tátou (čtenáři) mají v podstatě všechny *jeho* informace k dispozici. Začne proto klidně od prostředka: „...a pak ji tím bouchnul a utekl tam dozadu...“ Trvá pak pět minut cíleného dotazování, než zjistíme, kdo bouchnul koho, čím – a kam že pak vlastně utekl. Dospělá verze v odborném článku pak může vypadat třeba takto: „Efekty postprejudičního směnečného a šekového subindosamentu jsou sporné u blankotradice...“

Podobně mě kdysi dojal jeden renomovaný autor, který mi vyprávěl o svém novém článku a komentoval ho slovy „to zas bude řevu...“ Autor – klíčová autorita a opravdu špička daného oboru – měl přitom výraz zlobivého kluka, který právě rozšlapal holkám bábovičky a teď čeká, co na to řeknou učitelky. „Dospělé“ tu představoval nejasný temný blok dogmatických právníků odkojených socialistickým právem, proti kterým se autor vnitřně vymezoval. Překvapilo mě úplně obrácené sebevnímání – zatímco jej okolí považovalo za vůdčí autoritu, vůči které se jiní vymezují nebo ji napodobují, autor sám sebe viděl úplně na okraji – jako rebelujícího outsidera mimo hlavní pískoviště.

Jindy úplně převládne dětská hravost a kreativita, a to pak vznikají pasáže, které člověku často utkví v paměti – pevněji než vlastní příspěvek. Mám příklad z domácí fakulty. Před lety Petr Mrkývka svůj článek „Koruna česká“ v časopisu, který teď čtete, zahájil větou: „Čtenář, který bude mít po přečtení tohoto článku pocit, že se týká historie zemí Koruny české, článek buď nečetl, nebo nepochopil.“ Když jsem teď zpětně dohledal, jak ta úvodní věta v příspěvku o právních aspektech české měny opravdu zněla, zjistil jsem, že verze, kterou si pamatuju, je trochu vtipnější, ponechám si tedy tu svou – v každém případě, není to parádní dětsky hravý úvod?

Více prostoru pro dětské projevy (a jejich zachycení) samozřejmě dává fakultní výuka, už proto, že kulisy (tabule, lavice, židličky atd.) se od té školky vlastně moc nemění. Nejvíce mi utkvěl v paměti jeden zážitek ze semináře obchodního práva s relativně banální problematikou – uznáním dluhu. Studenti měli za úkol vytvořit vzorové písemné uznání.

Cílem bylo dovést studenty k tomu, co vše musí být zahrnuto do uznání, že nestačí výše uznávaného dluhu a v souladu s § 2053 občanského zákoníku je potřeba uvést i jeho „důvod“. Jedna ze studentek uvedla ve svém vzoru pouze výši dlužné částky. Snažil jsem se ji navést k tomu důvodu slovy „Chybí vám tam jeden požadavek z § 2053; jaké je tam ještě další slůvko?“ Studentka nezabrala, tak jsem svůj dotaz opakoval důrazněji, možná až příliš důrazně: „No táák, jaké je to kouzelné slůvko?“ A studentka vyhrkla odpověď: „PROSÍM!“

Dětská hravost, pravda, již trochu s příděchem dospěláckého manýrismu, je také asi za nevyhlášenou dlouhodobou soutěží, kterou vedeme mezi přáteli. Je to závod o „nejdivnější název článku“. Mám v něm také závodníka, článek pod názvem „Neřád na řad“ (je o lichvářích zneužívajících spotřebitelské směnky s formou na řad). Zatím ale asi vede Vlastimil Pihera se svým článkem s názvem podivným doslova: „Nejpodivnější zvíře v lese – poznámky ke svěřenskému fondu“. Zdatně mu konkuruje Zdeněk Houdek s příspěvkem publikovaným na stránkách tohoto časopisu: „Hodný, zlý a ošklivý nového korporátního práva“.

Celé to hraní má jeden háček. Vyžaduje shodné „dětské“ naladění u autora i čtenáře (diváka). Bez vlastní dětské radosti nás konfrontace s dětskou stránkou jiných velmi pravděpodobně postaví do té „špatné“ fronty, která nám brání si to setkání užít bez popisů a hodnocení: *„Jedním ze způsobů, jak se dospělé dítě vyhýbá legitimnímu utrpení, je, že si vše ponechává v hlavě. Projevuje se to posedlostí po analýzách, diskuzích, čtení a člověk používá spousty energie ve snaze mít všebo výčet (a rozumět všemu). Existuje příběh o místnosti se dvěma dveřmi. Na prvních je napsáno ‚Nebe‘ a na druhých ‚Přednáška o nebi‘.“* (Bradshaw, J. *Návrat domů*. Portál, 2018, s. 94). Všechny chorobně závislé dospělé děti stojí frontu před druhými dveřmi.

Tvořivá dětská kreativita a hravost předpokládá dítě, které v nás žije v radosti (a to stejné platí i pro diváka či čtenáře). Nemáme-li ho ve svém vnitřním skladě, bude pro nás autor, který začne svůj článek nešikovně od prostředka, pouhý diletant a zelenáč; dívka, která se ve stresu svým „prosím“ vrátí do doby, kdy ji nutili do „kouzlených slůvek“, (přínejlepším) prostá; a hry o nejdivnější název článku budou trapným pozérstvím, které v odborném tisku prostě nemá, nemá místo.

Je jen na nás, ke kterým dveřím budeme směřovat. To, že jsme dorazili k těm správným, poznáme hned: žádná fronta před nimi není.

Josef Kotásek